

Bedens Eğitimi Öğretmen Adaylarının Alan Sınavına Yönelik Kaygı Düzeylerinin Alan Bilgisi Bakımından Değerlendirilmesi

ÖZ

Bu araştırmanın amacı bedens eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının alan sınavına yönelik kaygı düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amaçla farklı üniversitelerden 85 kız, 135 erkek olmak üzere, 220 Bedens eğitimi öğretmeni adayı katılmıştır. Araştırmada "Kişisel Bilgi Formu" , mesleki alan bilgisi sınavına yönelik "kişisel bilgi düzeyi değerlendirme anketi" ve Speilberger'in 1980'da geliştirdiği, Öner tarafından 1990'da Türkçe' ye uyarlanan "Sınav Kaygısı Envanteri" kullanılmıştır^{33,34}. Araştırmamızın sonucunda adayların cinsiyetlerine ilişkin sınav kaygı düzeylerinin erkek öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu, fakat gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edildi. ($p>0.05$). Mezun durumunda olan öğretmen adaylarının 4. Sınıf ifadesinde bulunan öğretmen adaylarına göre sınav kaygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu, bununla birlikte gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu tespit edildi ($p<0.05$). Öğretmen adaylarının bölümlerine göre sınav kaygı düzeylerinin karşılaştırılmasında; Bedens Eğitimi Öğretmenliği bölümündeki adaylarının sınav kaygısı düzeyleri Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının sınav kaygısı düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir. Grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur($p>0.05$). Adaylarının sınav kaygısı düzeyi ile alan sınavı bilgi seviyeleri arasındaki korelasyonu sonucunda "Bedens Eğitimi ve Sporun Temelleri" dersinin %23.3 lük negatif yönde zayıf anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.01$). "Cimnastik" dersinin pozitif yönde zayıf anlamlı ilişki bulunup sırasıyla bu dersleri takiben negatif yönde "Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım" Bedens Eğitimi Spor Yönetimi" ve "İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji" derslerinde zayıf anlamlı bir ilişki saptanmıştır. ($p<0.05$). Sonuç olarak katılımcıların kendilerini alan bilgi düzeyleri açısından yeterli görmeleri sınav kaygı düzeyini azalttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alan Sınavı, Sınav Kaygısı, Bedens Eğitimi Öğretmeni

Evaluation of Anxiety Levels of Physical Education Teacher Candidates for Field Exam in Terms of Their Field Knowledge

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the anxiety levels of physical education and sports teacher candidates for the field exam. For this purpose, 220 physical education teachers, 85 girls and 135 boys from different universities participated. In the research, "Personal Information Form", for the professional field knowledge exam, "personal information level determination questionnaire" and "Test Anxiety Inventory" developed by Speilberger in 1980 adapted to Turkish by Prof Dr Necla ÖNER in 1990 were used^{33,34}. Regarding the gender of the candidates, it was stated that the anxiety levels of the male students were higher than the female students, but there was no significant difference between the groups. ($p> 0.05$). It was stated that the graduated teacher candidates had higher test anxiety levels than teachers in the 4th grade statement, at the same time, the difference between the groups was stated to be statistically significant. ($p < 0.05$). In comparison of exam anxiety levels according to departments of teacher candidates; It is seen that the test anxiety levels of the candidates in the Department of Physical Education Teaching are higher than the test anxiety levels of the teacher candidates in the Department of Coaching Education. The difference between the group averages was found to be statistically insignificant ($p> 0.05$). As a result of the correlation between the exam anxiety level and the field exam knowledge level of candidates it was stated that "Physical Education and Sports Basics" course had %23.3 negatively and weak significant correlation. ($p < 0.01$). It was found positively and weak significant correlation in Jimnastic course, following these courses respectively; it was stated a weak significant correlation in the courses of "Health Knowledge and First Aid", "Physical Education and Sports Management" and "Human Anatomy and Kinesiology". ($p<0.05$). As a result, it was determined that the participants' self-sufficient in terms of their field knowledge level decreases their exam anxiety levels.

Key Words: Field Exam, Test Anxiety, Physical Education Teacher

GİRİŞ

Türk Dil Kurumu tarafından meslek bir kimsenin geçimini sağlamak amacıyla yaptığı sürekli iştir.

Öğretmen Yeterlilikleri

Öğretmenlik mesleği 1739 sayılı milli eğitim kanununun 43. Maddesinde, 'Öğretmenlik devletin eğitim – öğretim ve bununla ilgili görevleri üstlenen alan özel bir ihtisas mesleğidir' şeklinde tanımlanmış ve meslek olarak kabul edilmiştir¹⁰.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenliğin bir "ihtisas mesleği" olduğu ve öğretmen adaylarında aranacak niteliklerin genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik alan bilgisinden oluştuğu belirtilmektedir²³. Öğretmen yeterliliği ya da niteliği konulu çalışmalarda sıkça karşılaşılan bu üç kavramın ne ifade ettiği önem arz etmektedir. Genel kültür, öğretmenin, meslekî rollerini etkili bir şekilde yerine getirmesine yardımcı olan ve öğretmenin eğitim sürecinde disiplinler arası deneyim ve birikimlerini kapsayan bir boyuttur²³. Alan bilgisi, öğretmenin alanındaki kavram ve olguların bilgisini, pedagojik alan bilgisi ise bir konuyu başkalarına anlaşılır kılan gösterim ve formüle etme yollarını içermektedir²⁸.

Öğretmenlerin yukarıda belirtilen niteliklere sahip olmaları, eğitim öğretim faaliyetlerini etkili bir şekilde yürütebilmeleri için oldukça önemlidir. Başka bir deyişle, etkili bir öğretimin gerçekleştirilebilmesi, öğreticinin konuya ilişkin yeterli düzeyde bilgiye sahip olmasına ve bu bilgiyi uygun yöntem ve teknikleri kullanarak öğrenene aktarabilmesine bağlıdır. Nitekim alan bilgisinin ve pedagojik alan bilgisinin etkili öğretimler gerçekleştirebilmek için önemli olduğunu belirten birçok çalışmaya rastlamak mümkündür^{6,7,14,19,27,28,30}. Öğretim, derin bir bilgiye sahip olmayı, bu bilgiyi değişen koşullar altında sentezleme, bütünleştirme ve farklı grup ve bireyler karşısında işe koşmayı gerektiren çok yönlü ve karmaşık bir süreçtir²⁰.

Bu sürecin verimli olmasında etkili olan faktörlerden biri de, öğretmenlerin üniversite eğitimleri sırasında ne kadar donandıklarıdır. Nitekim, üniversitelerde verilen eğitimin öğretmen adaylarının ileride etkili öğretimler gerçekleştirmeleri açısından önemli olduğunu vurgulayan birçok çalışma mevcuttur^{4,17,19,22,26,29,32}.

Kamu Personel Seçme Sınavı

Kamu Personeli Seçme Sınavı Türkiye'de devlet memuru olarak çalışacak personelin seçiminde ve yerleştirilmesinde ÖSYM nin düzenlediği Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) baz alınmaktadır Kamu Personeli Seçme Sınavı 18/03/2002 tarih ve 2002/3965 sayılı bakanlar kurulu kararı ile 2002 yılında ÖSYM tarafından hazırlanıp uygulanmaya konmuştur sınavın ana amaçları içerisinde kamu kurum ve kuruluşlarındaki personel istihdamının şeffaf ve adaletli bir biçimde gerçekleşmesi ve en iyi personelin seçilmesi sayılabilir. Kamu Personeli Seçme Sınavı daha önceki yıllarda uygulamada olan devlet memurluğu sınavı (DMS) ve kurumlar için Merkezi eleme sınavı (KMS) birleşimidir.

Kamu Personeli Seçme Sınavında öğretmen adayları genel kültür ve yetenek, eğitim bilimleri, alan bilgisi alanlarının sınavlarına tabi tutulmaktadırlar. Öğretmen adayları 'genel kültür ve genel yetenek beceri' ve 'eğitim bilimleri' kısımlarında 120 şer soru cevaplandırmaktadır. Sınavda genel yetenek alanında %50 Türkçe ve %50

Matematik, Genel Kültür alanında da, Atatürk İlike ve İnkılapları %40, Temel Yurttaşlık Bilgisi %15, Güncel ve Sosyal Ekonomik konular %5, Türk Kültür ve Medeniyetleri %10 ve Coğrafya %30, Eğitim Bilimleri alanında ise Eğitim Psikolojisi %50, Program Geliştirme ve Öğretim %35 ve Rehberlik %15 ağırlığında sorular bulunmaktadır. Bu sınavlara göre her branştan adaylar aldıkları puanlara göre sıralanırlar. Bu sıralamaya göre Milli Eğitim Bakanlığı'nın her branş için ihtiyaç gördüğü öğretmen sayısı kadar atama yapılır ³.

Sınav İle Öğretmen Seçimi

Etkin bir öğretmen seçimi sürecinin hedefi doğru elemanı seçmektir. Güvenilir bir öğretmen seçimi sürecinin hedefi, aranan niteliklere sahip elemanı bulmak olmalıdır. Her kademedeki öğretmen adayının seçilmesi ve nitelikli bir mesleki formasyonun kazandırılması geçmişte olduğu gibi bugün de ülkelerin gündeminde yerini ve önemini korumaktadır^{15,16,21,2}.

Türk Millî Eğitim Sistemi'nin en önemli bileşeni ve merkez noktası olan öğretmenlerin niteliği ve motivasyonu, bütün olarak sistemin kalitesinin belirleyicisidir. Bir ülkede eğitim ve insan gücünün kalitesi, öğretmenin niteliği ile bir arada düşünülmekte ve değerlendirilmektedir ^{11,12,8}.

Öğretmen adayları lisans eğitimleri sırasında özellikle de son sınıfta KPSS'ye hazırlanmaktadır. Bu hazırlık süreci, öğrenciler ve aileleri için oldukça kaygı verici bir süreçtir. Bu süreçte adaylar, bir yandan lisans eğitimlerindeki dersleri bitirmeye çalışırken diğer yandan da kaygılı, umutsuz ve yoğun bir biçimde KPSS hazırlıklarını sürdürmektedirler. Mezun durumdaki adayların kaygı ve umutsuzlukları ise daha yüksektir. Başarısız bir sınav geçirdiği için üzgün olan mezunlar, tekrar başarısız olma kaygısı ile karşı karşıyadır. KPSS öğretmen adayları için eğitimini aldıkları alan ile ilgili işe alınmanın son basamağıdır. Bu sebeple bu durum adaylar üzerinde bir baskı ve yüksek bir kaygı oluşturmakta ve bu kaygı adaylarda olumsuz davranışlara sebep olmaktadır^{9,18,21,31}.

Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı arasında imzalanan Protokol kapsamında ÖSYM tarafından 2019 yılında, Türkçe, İlköğretim Matematik, Fen Bilimleri/Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Matematik (Lise), Fizik, Kimya, Biyoloji, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Yabancı Dil (İngilizce), Rehber Öğretmen, Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenliği ve Beden Eğitimi Öğretmenliği alanlarında Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) yapılacaktır ²⁴.

Aşağıda ÖSYM'nin Alan Bilgisi Testinin konu dağılımları yüzdeleri soru sayıları verilmiştir²⁴.

Beden Eğitimi ve Öğretmenliği	Genel Yüzde	Yaklaşık Ağırlığı	Soru Sayısı	Süre
1. Alan Bilgisi Testi	%80		60	60
a) Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri		%13		
b) İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji		%5		
c) Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım		%4		
d) Egzersiz Fizyolojisi		%7		
e) Antrenman Bilgisi		%4		
f) Fiziksel Uygunluk		%5		
g) Egzersiz ve Beslenme		%3		
h) Engelliler İçin Beden Eğitimi ve Spor		%3		
i) Psikomotor Gelişim		%5		
j) Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi		%3		
k) Beceri Öğrenimi		%5		
l) Atletizm		%4		
m) Takım Sporları		%8		
n) Ritim Eğitimi ve Dans Halk Oyunları		%4		
o) Jimnastik		%4		
p) Eğitsel Oyunlar		%3		
2. Alan Eğitimi Testi	%20		15	
Toplam	%100		75	

120 dk.

MATERYAL VE METOD

Çalışma grubu

Beden Eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki alan bilgisi düzeyleri ile sınava yönelik kaygı düzeyleri ilişkisel tarama modelinde betimsel bir araştırma modeli kullanılarak araştırılmıştır. Bu araştırmanın evreni tüm Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni adayı iken örnekleme; farklı illerde katılımı sağlayan adayların 46'sı mezun, 182'si üniversite son sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 220 Beden eğitimi öğretmeni adayı katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket ana hatları ile 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümden öğretmen adayının yaş, cinsiyet, sınıf ve bölümünden oluşan demografik özellikleri belirlemeye yönelik sorular. İkinci bölümde beden eğitimi öğretmeni adaylarına, likert tipi sorulardan oluşan mesleki alan bilgisi sınavına yönelik "kişisel bilgi düzeyi değerlendirme anketi" ile üçüncü bölümde ise Spielberger (1980) tarafından geliştirilmiş Öner (Öner, 1990) tarafından Türkçeye uyarlanmış "Sınav Kaygısı Ölçeği" uygulanmıştır.

Ölçek, sınav ve sınavmayla ilgili olumsuz duygu ve düşünceleri ölçmektedir. Toplam 20 madde ve iki faktörden oluşan envanter, kuruntu (8 madde) ve duyusallık ((12 madde) şeklinde sıralanan iki alt test içerir. Kuruntu, duyusallık ve tüm test puanı olmak üzere üç tür puan hesaplanır. Envanterden elde edilen puanların yüksekliği; kuruntunun, duyusallığın ve sınav kaygısının yüksekliğini gösterir.

Verilerin Analizi

Tanımlayıcı istatistikler olarak ortalama, standart sapma ve yüzdeler dağılımları verilmiştir. Cinsiyete göre Kaygı düzeylerindeki farklılaşma, Sınıflarına ilişkin kaygı düzeylerinin farklılaşma ve Bölümlerine göre kaygı düzeylerindeki farklılaşmalara ilişkin Bağımsız örnekler t testi, Kaygı düzeyleri ile Alan bilgisi düzeylerinin

karşılaştırılmasında Pearson r testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS Paket Programı ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

		N	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	136	59,6
	Kadın	92	40,4
Sınıf	Dördüncü Sınıf	182	79,8
	Mezun	46	20,2
Bölümünüz	Beden eğitimi Öğretmenliği	120	52,6
	Antrenörlük (Formasyon aldım)	108	47,4

Tablo 1’de Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının %59,6’sı erkek, %40,4’ü kadındı. Öğretmen adaylarının %79,8’i dördüncü sınıf iken %20,2’si mezun durumunda olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının %52,6’sı Beden Eğitimi Öğretmenliği, %46,5’i Antrenörlük (formasyon aldı durumundadır). Yaşları 21 ile 36 arasında olup yaş ortalamaları $24,24 \pm 2,49$ olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Cinsiyet açısından Sınav Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	X ±Ss	t	P
Kuruntu	Erkek	136	2,50±0,73	1,05	0,239
	Kadın	92	2,40±0,68		
Duyuşsalılık	Erkek	136	2,50±0,66	0,64	0,600
	Kadın	92	2,44±0,66		
Sınav kaygısı	Erkek	136	2,50±0,67	0,84	0,410
	Kadın	92	2,43±0,65		

P<0,05

Tablo 2 incelendiğinde; öğretmen adaylarının sınav kaygısı, duyuşsalılık ve kuruntu düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p < 0,05$). Fakat erkek öğretmen adaylarının sınav kaygısı ($\bar{x}=2,50$), duyuşsalılık ($\bar{x}=2,50$) ve kuruntu ($\bar{x}=2,50$) düzeyleri kadın öğretmen adayların sınav kaygısı ($\bar{x}=2,43$), duyuşsalılık ($\bar{x}=2,44$) ve kuruntu ($\bar{x}=2,40$) düzeylerinden daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Sınıflarına İlişkin Sınav Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Sınıf	N	X ±Ss	t	P
Kuruntu	4. Sınıf	182	2,47±0,83	-2,62	0,009*
	Mezun	46	2,74±0,57		
Duyuşsalılık	4. Sınıf	182	2,57±0,78	-2,69	0,008*
	Mezun	46	2,85±0,54		
Sınav kaygısı	4. Sınıf	182	2,53±0,77	-2,75	0,006*
	Mezun	46	2,81±0,52		

P<0,05

Öğretmen adaylarının kuruntu düzeylerinin son sınıf ve mezun durumu açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2,62$; $p=,009<0,05$). Mezun durumdaki öğretmen adaylarının kuruntu ($\bar{x}=2,74$) düzeyleri 4. Sınıftaki öğretmen adaylarının kuruntu ($\bar{x}=2,47$) düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının duyuşsallık düzeylerinin son sınıf ve mezun durumu açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2,69$; $p=,008<0,05$). Mezun durumdaki öğretmen adaylarının duyuşsallık ($\bar{x}=2,85$) düzeyleri 4. Sınıftaki öğretmen adaylarının duyuşsallık ($\bar{x}=2,57$) düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının sınav kaygısı düzeylerinin son sınıf ve mezun durumu açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2,75$; $p=,006<0,05$). Mezun durumdaki öğretmen adaylarının sınav kaygısı ($\bar{x}=2,81$) düzeyleri 4. Sınıftaki öğretmen adaylarının sınav kaygısı ($\bar{x}=2,53$) düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının bölümlerine göre Sınav Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Sınıf	N	X ±Ss	t	P
Kuruntu	Beden Eğitimi Öğretmenliği	120	2,55±0,71	1,88	0,061
	Antrenörlük Eğitimi	108	2,38±0,71		
Duyuşsallık	Beden Eğitimi Öğretmenliği	120	2,54±0,68	1,35	0,177
	Antrenörlük Eğitimi	108	2,41±0,64		
Sınav kaygısı	Beden Eğitimi Öğretmenliği	120	2,54±0,67	1,63	0,105
	Antrenörlük Eğitimi	108	2,40±0,64		

*P>0,05

Öğretmen adaylarının kuruntu düzeylerinin bölümleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur ($t=1,88$; $p=,061>0,05$). Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kuruntu ($\bar{x}=2,55$) düzeyleri Antrenörlük Eğitimi bölümü öğretmen adaylarının kuruntu ($\bar{x}=2,38$) düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının duyuşsallık düzeylerinin bölümleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur ($t=1,35$; $p=0,177 >0,05$). Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin duyuşsallık ($\bar{x}=2,54$) düzeyleri Antrenörlük Eğitimi bölümü öğretmen adaylarının kuruntu ($\bar{x}=2,41$) düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının sınav kaygısı düzeylerinin bölümler açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur ($t=1,63$; $p=,105>0,05$). Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümündeki adaylarının sınav kaygısı ($\bar{x}=2,54$) düzeyleri Antrenörlük Eğitimi bölümü öğretmen adaylarının sınav kaygısı

($\bar{x}=2,40$) düzeylerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınav Kaygısı ve alt boyutları Düzeyleri ile Alan Sınavı dersleri Arasındaki İlişki

	Kuruntu			Duyuşsalılık			Sınav Kaygısı		
	r	p	X ±Ss	r	p	X ±Ss	r	p	X ±Ss
Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri	-,239**	0,00	3,23±1,02	-,217**	0,01	3,23±1,02	-,233**	0,00	3,23±1,02
İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji	-,146*	0,028	2,99±1,07	-,102	,124	2,99±1,07	-,124*	,017	2,99±1,07
Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	-,169*	,011	3,39±1,11	-,135*	,042	3,39±1,11	-,154*	,009	3,39±1,11
Egzersiz Fizyolojisi	-,084	,205	3,02±1,10	-,057	,393	3,02±1,10	-,071	,212	3,02±1,10
Antrenman Bilgisi	-,019	,778	3,08±1,07	-,014	,837	3,08±1,07	-,016	,528	3,08±1,07
Fiziksel Uygunluk	-,028	,228	3,25±1,04	-,023	,734	3,25±1,04	-,038	,456	3,25±1,04
Egzersiz ve Beslenme	-,028	,679	3,28±0,97	-,050	,456	3,28±0,97	-,042	,359	3,28±0,97
Engelliler İçin Beden Eğitimi ve Spor	-,019	,776	3,31±1,06	-,026	,698	3,31±1,06	-,024	,690	3,31±1,06
Psikomotor Gelişim	-,037	,575	3,32±1,02	,054	,421	3,32±1,02	,048	,508	3,32±1,02
Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi	-,167*	,011	3,49±1,03	-,106	,111	3,49±1,03	-,136*	,032	3,49±1,03
Beceri Öğrenimi	-,065	,326	3,46±1,08	-,013	,846	3,46±1,08	-,036	,325	3,46±1,08
Atletizm	-,031	,637	3,43±1,08	,006	,925	3,43±1,08	-,010	,639	3,43±1,08
Takım Sporları	-,051	,441	3,75±1,07	-,054	,418	3,75±1,07	-,055	,345	3,75±1,07
Ritim Eğitimi ve Dans Halk Oyunları	,108	,103	3,71±1,18	,081	,229	3,71±1,12	,095	,348	3,71±1,12
Cimnastik	,220**	,001	3,51±1,15	,219**	,001	3,51±1,15	,227**	,002	3,51±1,15
Eğitsel Oyunlar	,041	,526	3,82±1,10	,055	,412	3,82±1,10	,051	,547	3,82±1,10
Alan Eğitimi Testi	-,014	,839	3,44±0,87	-,023	,725	3,44±0,87	-,020	,629	3,44±0,87

*p<0,05, **p<0,01

Öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeyi ile alan sınavı bilgi seviyeleri arasındaki korelasyonu tespit etmek için yapmış olduğumuz Pearson Korelasyon analizi sonucunda “Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri” dersinin %23.3 lük negatif yönde zayıf anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (p<0.01). Yani öğretmen adaylarının bu dersteki yeterlilik derecesi arttıkça kaygı düzeyinde azalma olmuştur. “Cimnastik” dersinin %22.7’lik pozitif yönde zayıf anlamlı ilişki bulunup sırasıyla bu dersleri takiben negatif yönde “Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım”, “Beden Eğitimi Spor Yönetimi” ve “İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji” derslerinde zayıf anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0.05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bireyin sınav veya herhangi bir değerlendirme durumunda kendini tehlikede hissetmesi olarak ifade edilebilmekte olan sınav kaygısı başarıyı etkileyen en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Eğitim sistemi göz önünde bulundurulduğunda tamamıyla başarı odaklı bir sistem olduğu görülmektedir ki bu da öğrencilerin neredeyse tamamının başarılı olamama korkusu sebebiyle çeşitli sorunlar yaşamalarına yol açmaktadır. Öğrencilerin başarısız olma endişesi, ailelerin aşırı beklentileri ve verecekleri tepkiler nedeniyle yoğun sınav kaygısı yaşadıkları düşünülmektedir⁵

Yapılan araştırmalar incelendiğinde kaygının öğrencilerde en fazla görülen psikolojik sorunlardan birisi olduğu görülmektedir. Umutsuzluk, motive olamama, kendini yetersiz hissetme, gelecek endişesi ve başarılı olamama korkusu gibi durumlar belirtilen psikolojik sorunların duygusal ve bilişsel manada ortaya çıkış şekilleri olarak gözlemlenmiştir²⁵.

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında öğretmen adaylarının kaygı düzeylerine ilişkin algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılığın anlamlı olmadığı sonucu, Çakmak ve Hevedanlı'nın (2005) bulgusu ile paralellik göstermektedir. Çalışmada "Erkek" öğretmen adaylarının, "Bayan" öğretmen adaylarına göre daha yüksek Kuruntu, Duyuşsal ve Toplam sınav kaygısına sahip oldukları belirlenmiştir. Buna neden olarak da geleneksel Türk aile yapısının gösterilebilir. Geleneksel Türk aile yapısı, "Erkek" egemenliğine dayanmaktadır. Bu nedenle, iyi bir gelecek oluşturmak, aile kurmak ve aileyi idare etmek, olanaklar ölçüsünde anne ve babaya yük olmamak ve hatta onlara destek olmak da erkeklerden beklenen toplumsal roller olarak erken yaşlarda belirlenmektedir. Kız öğretmen adaylarından ise erkeklerden beklenen toplumsal rollerin çoğu beklenmemektedir. Erkek egemenliğine dayalı bu toplumsal yapı, erkek öğrencileri KPSS gibi sınavlarda daha çok baskı altına alabilir ve sınav kaygı düzeylerini doğal olarak arttırabilir.

Araştırmada "Mezun" durumundaki öğretmen adaylarının "Dördüncü Sınıf" durumunda olan öğretmen adaylarına göre daha yüksek Kuruntu, Duyuşsal ve Toplam sınav kaygısına sahip oldukları belirlenmiştir. Daha önce KPSS tecrübesi bulunmayan öğretmen adayları, KPSS'yi ayrıca çalışarak kazanılabilecek bir sınav olarak görmektedir. İlk girişte kazanamamaları dahi seneye dershaneye birlikte çalışma yürüterek tekrar KPSS'ye girmeyi hedefleyebilmektedir. Bu durum da onların sınav kaygı düzeylerini etkilemektedir. Fakat KPSS de tecrübesi olan öğretmen adayları için bu durum oldukça farklıdır. Bilindiği gibi KPSS sınavı yılda bir kez yapılmakta ve başarısız olduğu zaman öğretmen adayı tekrar sınava girmek için bir yıl beklemektedir. Bu bekleyiş çok zorlu olmakta, ülke koşullarında kendilerine uygun başka iş bulma umudu olmadığı için de yalnızca KPSS'yi bir umut olarak görmektedirler. Bu bekleyiş, yalnızca kendilerine değil aynı zamanda çevresinde bulunan aile yakınlarını, akrabalarını, komşularını ve hatta arkadaşlarını da etkilemektedir. Bu nedenle, daha önce KPSS'ye çeşitli sayılarda katılmış öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeyleri "Hiç" katılmayanlara göre oldukça yüksek olarak gözlenebilmektedir.

Öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeyi ile alan sınavı bilgi seviyeleri arasındaki negatif yönde zayıf anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu da öğretmen adaylarının bu derslerdeki yeterlilik derecesi arttıkça kaygı düzeylerinde azalma olmuştur. Bu analiz sonucunda "Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri" en yüksek kaygı kaynağı olduğu ve bunu takiben "Jimnastik, Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım, Beden Eğitimi Spor Yönetim, İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji" dersleri kaygının kaynağı olarak tespit edilmiştir. 2019 yılı KPSS sınavında alan sınavının ilk olarak uygulanacağı düşünüldüğünde, adaylar için soruların çeşitliliği, konu kapsamı konusunda belirsizlik söz konusudur. Bu belirsizlik de adayları etkilemektedir. Spor ve Sağlık bilimleri alanındaki derslerde kaygı düzeylerinin daha yüksek çıkması göz önüne alındığında, adayların bu alanda eğitimleri daha fazla desteklenerek önlenilebilecektir. Çalışma sonucunda kaygının kaynağı olduğu belirlenen konulara yönelik yeterliliklerinin artırılması ile kaygını bir açıdan azalacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Akalın Ş. (2014). Kamu Personeli Seçme Sınavı Genel Yetenek Testine Madde Yanlılığı Açısından İncelenmesi Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
2. Akyüz Y. (1999). Türk Eğitim Tarihi. İstanbul: Kültür Koleji.
3. Arı E., Yılmaz V. (2015). KPSS Hazırlık Kursuna Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeyleri. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*. 14(4), 905-931.
4. Arslan S., Özpınar İ. (2008). Öğretmen nitelikleri: İlköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*. 2(1), 38-63.
5. Aydın U., Bulgan G. (2017). Çocuklarda Sınav Kaygısı Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *İlköğretim Online*, 16(2).
6. Ball DL. (1988). Knowledge and reasoning in mathematical pedagogy: Examining what prospective teachers bring to teacher education. Doctoral dissertation, Michigan State University, East Lansing.
7. Ball DL. (1990). The mathematical understanding that prospective teachers bring to teacher education. *Elementary School Journal*. 90, 449-466.
8. Baştürk R. (2007). Kamu Personel Seçme Sınavına Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17(2), 163-176.
9. Baştürk R. (2008). Fen ve Teknoloji Alanı Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı Başarılarının Yordanması. *Elementary Education Online*. 7(2), 323-332.
10. Cirit GA. (2015). KPSS'nin Öğretmen Adaylarının Akademik ve Sosyal Yaşamlarını Etkileri Yüksek Lisans Tezi. On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
11. Coşkun K., Metin M., Birşiçi S., Kaleli YG. (2010). Farklı Mesleki Deneyime Sahip Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlilik ile İlgili Algılamaları. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications (ICONTE)*, 11-13 November, Antalya
12. Çevik O., Yiğit S. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Profillerinin Belirlenmesi: Amasya Üniversitesi Örneği. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 89-106.
13. Çimen O., Yılmaz M. (2011). Biyoloji Öğretmen Adaylarının KPSS ile İlgili Görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*. 2(4), 159-172.
14. Davis B., Simmt E. (2006). Mathematics-for-teaching: An ongoing investigation of the mathematics that teachers (need to) know. *Educational Studies in Mathematics*, 61, 293-319.
15. Dilekmen M., Ercoşkun MH., Nalçacı A. (2005). Öğretmen Adaylarının Akademik ve KPSS Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. (11), 304-315.
16. Eraslan L. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Yönteminin Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 1(1), 1- 31.
17. Erginer E. (1995). Alan bilgisi öğretimine dayalı ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirme modeli. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlköğretim ve Sorunları*

- Sempozyumu, Bolu.
18. Gündoğdu K., Çimen N., Turan S. (2008). Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*. 9(2), 35-43.
  19. Hill HC., Rowan B., Ball DL. (2005). Effects of teachers' mathematical knowledge for teaching on student achievement. *American Educational Research Journal*, 42(2), 371-406.
  20. Hollins ER. (2011). Teacher preparation for quality teaching. *Journal of Teacher Education*, 62(4), 395-407.
  21. Karaca E. (2011). Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) Yönelik Tutumları. *Akademik Bakış Dergisi*, (23), 1-18.
  22. Küçük A., Demir B., Baran T. (2010). İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin matematik öğretimi alanındaki yeterlilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 20-22 Mayıs 2010, Elazığ.
  23. MEB (2011). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. Öğretmen Yeterlikleri "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" ve "Özel Alan Yeterlikleri". <http://otmg.meb.gov.tr/>
  24. ÖSYM (2019). Kamu Personel Seçme Sınavın Öğretmenlik Alan Bilgisi Testinde Uygulanacak Alanlar uygulanacak alanlar <http://www.osym.gov.tr/TR,15521/2019-kamu-personel-secme-sinavi-kpss-ogretmenlik-alan-bilgisi-testi-oabt-uygulanacak-alanlar-27122018.html>
  25. Özkan S., Yılmaz E. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 5(13), 151-173.
  26. Shulman LS. (1987). Knowledge and teaching: Foundation of the new reform. *Harvard Educational Review*. 57(1), 1-22.
  27. Smith M. (2000). Redefining success in mathematics teaching and learning. *Mathematics Teaching in the Middle School*. 5(6), 378-389.
  28. Tchoshanov MA. (2011). Relation ship between teacher know ledge of concepts and connections, teaching practice, and student achievement in middle grades mathematics. *Educational Studies in Mathematics*. 76, 141-164.
  29. Tümkaya S., Aybek B., Çeli M. (2007). KPSS'ye Girecek Öğretmen Adaylarındaki Umutsuzluk ve Durumu Sürekli Kaygı Düzeylerini Yordayıcı Değişkenlerin İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 7(2), 953-974.
  30. Ubuz B. (2002). Üniversite eğitimi ve öğretmenlik: Matematik öğretmenlerinin ve adayların görüşleri. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara.
  31. Yılmaz İ. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
  32. Wilson SM., Shulman LS., Richert A. (1987). 150 different ways of knowing: Representations of knowledge in teaching. In J. Calderhead (Ed.), *Exploring teachers' thinking* (pp. 104-124). Sussex, England: Holt, Rinehart & Winston.
  33. Öner N. (1990) Sınav Kaygısı Envanteri El Kitabı. İstanbul, Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı Yayını, 1
  34. Spielberger CD. (1980) Preliminary Professional Manual for the Test Anxiety Inventory, Palo Alto, Consulting Psychologists Press.